

Sygn. akt II Ca 1044/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 listopada 2013 r.

Sąd Okręgowy w Kielcach II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: **SSO Elżbieta Ciesielska (spr.)**

Sędziowie: **SO Ewa Piątkowska-Bidas**

SO Teresa Strojnowska

Protokolant: protokolant sądowy Agnieszka Baran

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 13 listopada 2013 r. w Kielcach

sprawy z powództwa M. D.

przeciwko Towarzystwu (...) S.A. w W.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego od wyroku Sądu Rejonowego w Kielcach

z dnia 5 czerwca 2013 r., sygn. I C 408/13

zmienia zaskarżony wyrok w całości w ten sposób, że powództwo oddala i zasądza od M. D. na rzecz Towarzystwa (...) S.A.

w W. kwotę 5950 (pięć tysięcy dziewięćset pięćdziesiąt) złotych tytułem kosztów postępowania za obie instancje.

II Ca 1044/13

UZASADNIENIE

Powód M. D. w pozwie z dnia 22 kwietnia 2013r. domagał się zasądzenia od pozwanego Towarzystwa (...) S.A. z siedzibą w W. kwoty 47 000zł. z ustawowymi odsetkami od dnia 11 września 2012r. tytułem odszkodowania za skradziony samochód ubezpieczony na podstawie umowy autocasco zawartej pomiędzy stronami.

Wyrokiem z dnia 5 czerwca 2013r. Sąd Rejonowy w Kielcach zasądził od pozwanego Towarzystwa (...) w W. na rzecz powoda kwotę 47 000zł. z ustawowymi odsetkami od dnia 11 września 2012r. do dnia zapłaty oraz kwotę 4 768 zł. tytułem zwrotu kosztów procesu.

Powyższe rozstrzygnięcie Sąd Rejonowy oparł na następujących ustaleniach faktycznych i rozważaniach prawnych:

W marcu 2011r. powód M. D. zdecydował się na zakup samochodu osobowego marki S. (...)wyszukanego uprzednio przez brata na aukcji internetowej. Po uzyskaniu informacji o stanie pojazdu od wystawcy ogłoszenia – auto komis w O.– powód wraz z bratem udał się do O. celem zakupu pojazdu. Wraz z pracownikiem komis powód i jego brat udali się na pobliską posesję, gdzie znajdował się oferowany na sprzedaż samochód. Sprzedający zapewnił wówczas, iż pojazd jest własnością jego znajomego, obywatela Niemiec. A ponieważ pojazd uległ wypadkowi na terenie Polski,

to znajomy ten upoważnił go do sprzedaży uszkodzonego samochodu. Pośrednik był w posiadaniu kompletu kluczy i dokumentów na nazwisko H. B., a nadto podpisanej przez tegoż in blanco umowy sprzedaży. W dniu 7 marca 2011r. powód przez pośrednika nabył samochód marki S. (...)nr (...)za cenę 2 000 euro. W tym dniu sporządzona została na druku podpisanym in blanco przez H. B. umowa sprzedaży tegoż pojazdu, w której jako nabywca wpisany został powód. W związku z podpisaniem tej umowy M. D. uiszczył wszelkie należności publicznoprawne związane z dokonaną transakcją. Nie miał on wątpliwości co do autentyczności i prawidłowości dokonanej czynności prawnej. Po zakupie pojazdu powód dokonał jego rejestracji za numerem (...)uzyskując dowód rejestracyjny oraz kartę pojazdu. W dniu 22 marca 2012r. powód zawarł z pozwanym umowę ubezpieczenia autocasco dotyczącą przedmiotowego samochodu na okres do 21 marca 2013r. potwierdzoną polisą nr (...), w której sumę ubezpieczenia określono na 47 000zł. Tymczasem wartość tego samochodu na dzień 29 maja 2012r. została określona przez rzeczoznawcę

na kwotę 48 600zł. W okresie obowiązywania umowy ubezpieczenia autocasco tj. 11 sierpnia 2012r. samochód marki S. (...)nr rejestracyjny (...), został skradziony. Sprawców kradzieży nie wykryto, w związku z czym dochodzenie prowadzone w tej sprawie przez Komisariat Policji I w K. pod numerem (...), nadzorowane przez Prokuraturę Rejonową w (...)pod sygn. (...)zostało umorzono. Fakt kradzieży samochodu powód zgłosił ubezpieczycielowi. Po przeprowadzeniu postępowania likwidacyjnego pozwane Towarzystwo Ubezpieczeniowe odmówiło wypłaty odszkodowania. W uzasadnieniu decyzji wskazało, iż przedstawiona umowa kupna- sprzedaży przedmiotowego samochodu nie jest wiarygodnym dowodem nabycia przez powoda jego własności, gdyż podpis złożony pod tą umową nie jest podpisem H. B.. W tej sytuacji pozwany nie jest odpowiedzialny za szkodę spowodowaną kradzieżą samochodu stanowiącego własność innej osoby niż wymieniona w dokumencie ubezpieczenia. Pozwany jako przeszkodę wskazał także fakt, iż w tej sytuacji powód przed wypłatą odszkodowania nie będzie mógł przenieść na ubezpieczyciela własności pojazdu. Po uzyskaniu od ubezpieczyciela decyzji odmownej brat powoda nawiązał z H. B. korespondencję e-mailową, w toku której ustalił, iż przedmiotowy samochód z powodu jego uszkodzenia został sprzedany do salonu samochodowego R. w W.. W salonie tym następnie ustalili, że pojazd w dalszej kolejności sprzedany został firmie mającej siedzibę w Afryce.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy stwierdził, iż zapewnienie złożone powodowi przez pośrednika w sprzedaży, tak co do pochodzenia pojazdu jak i osoby, której przysługuje prawo własności były fałszywe. Doszedł jednak do przekonania, iż powód był samoistnym posiadaczem samochodu marki S. (...) w dobrej wierze. Zdaniem Sądu I instancji wskazuje na to zarówno sposób wejścia w posiadanie pojazdu, jak i zachowanie powoda już po zawarciu umowy. Sąd podkreślił nadto, że nabycie pojazdu odbyło się za pośrednictwem auto komisju w O., stąd powód mógł przypuszczać, że transakcja przeprowadzona została w sposób rzetelny. W przekonaniu takim mogły utwierdzać go także zapewnienia pośrednika, o przysługującym H. B. prawie własności pojazdu, przyczynach uszkodzenia pojazdu, oraz fakt, że w dyspozycji pośrednika pozostawały klucze i dokumenty oraz podpisana in blanco umowa sprzedaży pojazdu. W tych okolicznościach powód zasadnie zdaniem Sądu Rejonowego mógł przypuszczać, iż osoba pośrednicząca w sprzedaży pojazdu była do tego umocowana, i że z chwilą podpisania umowy dojdzie do przeniesienia prawa własności przedmiotowego samochodu. Tym samym w ocenie Sądu I instancji uznać należało, że M. D. był posiadaczem samoistnym w dobrej wierze przedmiotowego samochodu, tak w dacie zawarcia umowy ubezpieczenia autocasco jak i w chwili zaistnienia szkody. Ostatecznie dokonując analizy postanowień ogólnych warunków ubezpieczeń, a w szczególności ich par. 4 ust. 1 pkt. 19 i par. 17 ust. 2 w kontekście

przywołanego w pisemnym uzasadnieniu orzecznictwa Sądu Najwyższego, Sąd Rejonowy stwierdził, że chociaż powód nie nabył jeszcze własności przedmiotowego samochodu, to ponieważ był posiadaczem samoistnym w dobrej wierze pozwany nie mógł w świetle art. 805 par. 1 k.c. uchylić się od obowiązku naprawienia szkody wywołanej kradzieżą. Jak stwierdził Sąd Rejonowy wysokość szkody wskazana przez powoda na kwotę 47 000zł. nie była sporną w sprawie. Odpowiadała ona bowiem wskazanej w umowie sumie ubezpieczenia i nie przekraczała wartości pojazdu ustalonej przez rzeczoznawcę T. W. na dzień 29 maja 2012r. Ostatecznie wskazując jako podstawę rozstrzygnięcia przepisy art. 805 par. 1 k.c., art. 824 par. 1 k.c. i art. 824¹ k.c. oraz art. 481 par. 1 i 2 k.c. w zw. z art. 817 par. 1 k.c. Sąd Rejonowy zasądził od pozwanego Towarzystwa (...) S.A. w W. na rzecz powoda M. D. kwotę 47 000zł z odsetkami

ustawowymi od dnia 11 września 2012r. do dnia zapłaty. Jako podstawę rozstrzygnięcia o kosztach Sąd Rejonowy wskazał przepis art. 98 par. 1 i 3 k.p.c.

Apelację od orzeczenia wywiodło pozwane Towarzystwo (...) S. A. z siedzibą w W. zaskarżając wyrok w całości i zarzucając mu:

1. obrazę prawa materialnego, a to: - art. 805 k.c. w związku z par. 4 ust. 1 pkt.19 ogólnych warunków ubezpieczenia (...) przez przyjęcie przez Sąd, iż pozwany winien wypłacić powodowi odszkodowanie na podstawie umowy ubezpieczenia autocasco wraz z rozszerzeniem o ryzyko kradzieży, albowiem w ocenie Sądu powód M. D. działał w uzasadnionym przekonaniu, że jest właścicielem skradzionego pojazdu; - art. 169 par. 1 k.c. poprzez jego zastosowanie i bezpodstawne przyjęcie przez Sąd, że za pełną ochroną w ramach zawartej umowy ubezpieczenia autocasco przemawia uchwała Sądu Najwyższego z dnia 8 lipca 1992r. III CZP 80/92 ;

2. obrazę prawa procesowego w postaci art. 233k.p.c. polegającą na przyjęciu, że powód nabywając pojazd osobowy marki S. (...) pozostawał w dobrej wierze, podczas gdy w ocenie pozwanego na podstawie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego brak jest jakichkolwiek podstaw do przypisania mu dobrej wiary przy zawieraniu umowy sprzedaży, co skarżący szczegółowo wyjaśnił w uzasadnieniu apelacji .

Wskazując na powyższe zarzuty apelujący wniósł o: zmianę zaskarżonego wyroku w całości poprzez oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania sądowego według norm przepisanych oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania odwoławczego.

SĄD OKRĘGOWY ZWAŻYŁ CO NASTĘPUJE :

Apelacja jest zasadna i jako taka podlegała uwzględnieniu.

Sąd Okręgowy co do zasady podziela pogląd ugruntowany w orzecznictwie , iż Zakład Ubezpieczeń jest odpowiedzialny za szkody spowodowane kradzieżą samochodu, jeżeli w chwili zawierania umowy ubezpieczenia, a także jeszcze w chwili kradzieży, ubezpieczony działał w uzasadnionym przekonaniu, że jest właścicielem pojazdu / orzeczenia Sądu Najwyższego: z dnia 8 lipca 1992r. III CZP 80/92, z dnia 18 października 1994r. I CRN 98/94 i z dnia 20 czerwca 2002r. IV CKN 1131/00 /. W pełni zgadza się także ze stanowiskiem, iż pojęcie dobrej wiary posiadacza samoistnego w rozumieniu art. 169 k.c. w kontekście, którego dokonywane były rozważania w niniejszej sprawie jest tożsame z pojęciem dobrej wiary w rozumieniu przepisów o zasiedzenie/ postanowienie Sądu Najwyższym z dnia 5 grudnia 2000 IV CKN 180/00/. Jednakże zgadza się z zarzutami zawartymi w apelacji, że w stanie faktycznym ustalonym przez Sąd Rejonowy, nie kwestionowanym przez strony i znajdującym uzasadnienie w zgromadzonym materiale dowodowym, co powoduje, iż Sąd Okręgowy uznaje go za własny, Sąd I instancji dokonał błędnej oceny prawnej , stwierdzając że okoliczności nabycia przedmiotowego samochodu oraz zachowanie powoda na etapie jego rejestracji oraz ubezpieczenia usprawiedliwiają traktowanie go jako posiadacza samoistnego w dobrej wierze tak w chwili zawierania umowy ubezpieczeniowej jak i w chwili zdarzenia wywołującego szkodę. Zgodnie z poglądem utrwalonym w orzecznictwie w dobrej wierze jest taki samoistny posiadacz rzeczy ruchomej, który wszedł w jej posiadanie nie tylko będąc przekonany o nabyciu własności rzeczy ruchomej od osoby uprawnionej, ale nadto jeszcze gdy takie jego przekonanie było zarazem usprawiedliwione konkretnymi okolicznościami. Oznacza to zatem , iż dobrą wiarę samoistnego posiadacza wyłącza niedołożenie przezeń w momencie nabyciania rzeczy należytej staranności w celu zbadania, czy zbywca jest rzeczywiście osobą uprawnioną do rozporządzania zbywaną rzeczą / por. stanowisko Sądu Najwyższego zaprezentowane w postanowieniach z dnia 18 maja 2000r. III CKN 802/98, z dnia 5 grudnia 2000r. IV CKN 180/00, z dnia 13 lutego 2001r. II CKN 371/00 oraz wyrok z dnia 18 października 1994r. I CRN 98/94/. Tymczasem w ocenie Sądu Okręgowego okoliczności nabycia samochodu przez powoda wskazują, iż nie dołożył on jakiegokolwiek staranności w celu zbadania czy nabywa on przedmiotowy samochód od osoby uprawnionej. Podkreślić należy , iż powód nie tylko nie podjął żadnych ustaleń w celu sprawdzenia czy osoba, której podpis widnieje na nie wypełnionym druku umowy rzeczywiście jest właścicielem samochodu, i czy istotnie pozostawiła w Polsce uszkodzony samochód celem jego sprzedaży, podpisując przy tym druk umowy, ale także nie pokusił się o ustalenie, czy osoba podająca się za znajomego właściciela pojazdu , której ten ostatni miał powierzyć sprzedaż samochodu istotnie została

do tego upoważniona i okoliczność tę mogła wykazać stosownym dokumentem. Na brak wręcz staranności po stronie powoda przy nabyciu samochodu wskazuje także

zestawienie informacji zawartych w ogłoszeniu internetowym zamieszczonym przez komis (...) Sprzedaż samochodów ul. (...) w O. (k.13), z którego według twierdzeń powoda miał on dowiedzieć się o wystawieniu do zakupu przedmiotowego samochodu, z danymi dotyczącymi tegoż samochodu wpisanymi do umowy kupna sprzedaży (k.9) oraz informacjami o sprzedającym samochód czy miejscu wystawienia pojazdu, zawartymi w wyjaśnieniach powoda(k.59) i zeznaniach świadka L. D. (k. 59-60). Zestawienie to wskazuje na zdecydowaną różnicę co do ceny samochodu : w ogłoszeniu 5 606 euro - w umowie 2000 euro, co do sprzedawcy: w ogłoszeniu – (...) Sprzedaż samochodów, w umowie osoba fizyczna, nie uczestnicząca w zawieraniu umowy, w imieniu której czynności podejmowała osoba fizyczna nie wskazana z imienia i nazwiska oraz nie ujawniona w umowie , nie zaś komisant, i wreszcie co do miejsca , w którym stoi samochód: w ogłoszeniu: komis samochodowy (...) przy ul. (...) w O. - w zeznaniach powoda i świadka – na obrzeżach miasta na prywatnym podwórku. Te wyżej wskazane różnice, które w porównaniu do oficjalnego ogłoszenia zastał powód po nawiązaniu kontaktu z ogłoszeniodawcą i przyjeździe do O. celem zakupu samochodu winny wzmóc u niego stopień ostrożności i czujności, przy zawieraniu transakcji. Obiektywnie bowiem w ocenie Sądu II instancji niesporne w sprawie okoliczności nabycia przedmiotowego samochodu przez M. D. winny wzbudzić u przeciętnie wykształconego i przeciętnie doświadczonego nabywcy wątpliwości co do legalności pochodzenia samochodu i osoby podejmującej czynności zmierzające do jego sprzedaży , a w konsekwencji spowodować podjęcie stosownych środków ostrożności. W tej sytuacji , bierne zachowanie powoda polegające na zaniechaniu podjęcia próby kontaktu ze wskazanym w umowie właścicielem samochodu , celem potwierdzenia informacji uzyskanych od rzekomo upoważnionego przez właściciela pośrednika , nie legitymującego się żadnym upoważnieniem, zdaniem Sądu Okręgowego w sposób oczywisty przeczą zasadzie należytej staranności przy dokonywaniu zakupu przedmiotowego samochodu osobowego przez M. D.. Niedopełnienie zaś należytej staranności przy zakupie samochodu przez powoda jak już wskazano na wstępie rozważań, eliminuje jego dobrą wiarę jako posiadacza samochodu S. (...) numer rejestracyjny przez cały okres jego posiadania aż do dnia kradzieży w dniu 11 sierpnia 2012r.

Reasumując poczynione rozważania stwierdzić należało, że w sytuacji gdy M. D. nie tylko nie legitymuje się skutecznym tytułem własności do przedmiotowego samochodu, a także nie był jego samoistnym posiadaczem w dobrej wierze, a tym samym nie mógłby w wyniku takiego posiadania uzyskać własności tegoż pojazdu, to w świetle przepisu art. 805 par. 1 i 2 k.c. w zw. z par. 4 ust. 1 pkt. 19 ogólnych warunków ubezpieczenia autocasco komfort ((...)) wraz z opcjami dodatkowymi oraz ugruntowanego na ich tle orzecznictwa nie posiadał uprawnienia do

skutecznego dochodzenia odszkodowania za szkodę spowodowaną kradzieżą samochodu osobowego marki S. (...) nr. rejestracyjny (...) objętego umową autocasco nr (...) zawartą pomiędzy stronami w dniu 22 marca 2012r.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy działając na podstawie art. 386 par. 1 k.p.c. zmieniła zaskarżony wyrok i powództwo oddalił.

Orzeczenie o kosztach tak za I jak i za II instancję Sąd Okręgowy oparł na podstawie art. 98 par. 1 i 3 k.p.c. stanowiącego , iż strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony, do których należy wynagrodzenie fachowego pełnomocnika reprezentującego stronę oraz opłaty sądowe. Na zasądzoną z tego tytułu za obie instancje kwotę złożyły się koszty zastępstwa procesowego, z którego w toku procesu korzystało pozwane Towarzystwo (...) S.A. ustalone na podstawie rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu: za I instancję na podstawie par.6 pkt. 5 na kwotę 2400zł i za II instancję na podstawie par.12 ust. 1 pkt. 1 na kwotę 1200zł. oraz opłata za apelację w kwocie 2350zł ustalona stosownie do art. 13 ust. 1 w zw. z art. 18 ust. 1 i 2 w zw. ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2010r. Nr 90, poz.594 ze zm.).

/ SSO. T. Strojnowska/ / SSO. E. Ciesielska/ / SSO. E. Piątkowska - Bidas/